

Iz uprave „Slovenskega Gospodarja“.

Popravilo naslovov. Nekateri želijo, da jim naslove takoj izpremenimo. — Vsem tem sporočamo, da zaradi onih, ki jih čakamo za naročnino do Velike noči, ne moremo preje naslovov izpremeniti. Poleg tega se bodo odslej naslovi tiskali na posebnem stroju, kar tudi povzroča pri velikem številu naročnikov dosti dela.

Reklamacije. Če nisi prejel številke, lahko reklamiraš poštne prosto. — Vzemi navaden kos papirja, napiši na eni strani naslov na »Slovenskega Gospodarja«, Maribor, Koroška cesta 5 in nad njim besedo: Reklamacija. Na drugi strani pa, da nisi prejel lista in svoj natančen naslov. Poština je draga, varčujte!

Vsaka pošta mora imeti položnice. Nekateri nam pišejo, da njihova pošta nima splošnih položnic. Ker Poštna hranilnica zahteva, da navedemo one pošte, ki teh položnic nimajo, prosimo, da nam jih sporočite. Prazna položnica vas stane 25 par, vplačilo 50 par. Nakaznica je za 1.50 Din dražja. Na prazno položnico vpišite št. 10.603, »Slov. gospodar«, Maribor.

*

Vprašanja in odgovori.

J. Z. v P. Sin mora k vojakom, ali bi bilo mogoče, da bi ga spravil preje kam kot policaja v službo? — Predno na kako tako službo misli, mora že vojaški rok odslužiti. — Fantje na vasi do desetih lahko pojo, če jih oblast ne nažene. Vi sami jih nikar ne naganjajte; saj vam bodo potem še nalašč dalje peli!

F. F. v G. Moj sin je imel zaslužen večjo svoto, ker je ni dobil, je s pričo vzel kolo, ki je pa več vredno. Kaj naj sedaj napravi? — Kolo naj takoj nazaj zapelje tudi s pričo, zahteva plačilo in če ga ne dobi, naj toži. Šele sodišče sme odrediti rubež kake tuje stvari, nihče pa ne sme sam rubiti!

G. J. v V. Mlinar trdi, da mu je občina dovolila na mojem posestvu postaviti mlin. Kako se vendar sme tako postopati? — Povejte vi temu mlinarju, da tako gladko stvar ne gre. Na vašem svetu se brez vašega dovoljenja ne sme nič zidati. Če pa bo zidal, ostane to itak vaša last! Občina daje dovolilo za stavbo brez ozira na to, kak dogovor ima doletni s posestnikom zemlje.

J. P. v Sv. J. Ali smejo veletrgovci nas mafe trgovce neusmiljeno izterjavati, ko kmetje ne morejo plačevati svojih dolgov? — Smejo že, ali pametno to ni. Dajte jim garancijo plačila, bodo že počakali.

J. K. v C. Kje je šola za babice? — V Ljubljani. Pišite na bansko upravo, zdravstveni oddelek.

J. G. v D. Ali moram jaz plačati pokojninsko zavarovanje ali gospodar? — Ne. Od vaše premije odpade po zakonu na vas mesečno 30 Din, ostalo mora plačati službodajalec.

A. P. v V. Sinu sem kupil kolo pod pogojem, da ga plačam jaz, ako sin med tem ne postane posestnik. Dal sem mu posestvo. On je kolo za sebe pridržal, plačal pa bi ga naj sedaj jaz. — Bo že sin moral kolo plačati, ker mu je bil pogoj znan, kakor je bil znan

tudi prodajalcu. Trгоvec naj sedaj le njega terjaja.

St. I. v Š. Hčerka lahko zahteva za svoje delo in oskrbo posebno odškodnino, ki jo je pa pri prevzemu ali zapuščinski pogodbi treba prijaviti. Odmeri jo sodišče.

F. H. v S. Samo meni so v vasi zvišali zgradarino. Kam se naj pritožim? — Na davčno oblast. V pritožbi priložite bansko odmero in da je letos enako, kar ste prijavili.

J. P. v G. R. Rada bi šla za bolničarko. — Prijavite se vodstvu kake javne bolnice. Treba bo vse od začetka začeti!

D. G. v S. — Posredovanj pri uradih ne vršimo.

A. G. v J. Pri stari poti, ki jo uporabljamo že nad 30 let, je lastnik dal napis: »Dovoljena pot do preklica.« Ali mora to odstraniti? — Pravica do poti je zastarana in je ne more več prepovedovati. Občina naj zahteva, da ta napis odstrani. Če neče, ga pustite in hodite dalje.

J. Z. v R. Ali sme sosed na mojem svetu kopati jarke za lovljenje vode? Ali smem tik do svoje meje rigoliti? — Sosed na vašem svetu nima pravice kopati. Ako vaša meja ni ob cesti, ampak ob drugi parceli, smete rigoliti tik do meje.

A. O. v J. Ali sme nezaščiten divjačino vsaki streljati in kože prodajati? — Imeti morate lovsko karto, dovoljenje od najemnika lova in puško seveda, sicer ne.

N. Ž. v Sv. K. Slaboumen sin je nevaren v hiši. Ali ga lahko spravimo v bolnico na državne stroške? — Če nimate dovolj posestva, bo plačevala zanj občina, ne država. Prijavite ga občini in če se ista brani, srekemu načelstvu, da je slaboumen res nevaren.

F. K. v M. Hlapec je potreboval zdravnika, kdo ga mora plačati, on ali jaz? — Poljedelski delavci niso zavarovani pri bolniški blagajni, zato je odvisno od pogodbe, kdo plača zdravnika. V vašem slučaju, ker sa je prehladil po svoji krivdi na veselici, je dolžan sam plačati.

M. P. v M. Ali sem kot oče 9 otrok prost davka na vozove? — Ne. To je taksa in ne spada pod one davke, katerih ste prosti.

Kje in po kaki ceni se dobijo v Mariboru lanene tropine? — Lanene tropine dobite v Mariboru v skladišču Kmetijske družbe, Meljska cesta 12 in sicer po 2.40 Din za 1 kg.

Imam nekaj oralov travnika, ki je toliko proti bregu, da se voda popolnoma izcedi iz njega. Košnja je že bolj slaba, hlevski gnoj mi primanjkuje. S kakšnim umetnim gnojilom bi napravil uspešno košnjo? — Pognojite travnik z 250 do 400 kg nitrofoskala na eden oral. Lahko pa tudi vzamete — in to bo še boljše — za 1 oral 100 do 150 kg apnenega dušika, 250 do 300 kg Tomasove žindre, ali namesto te 150 do 200 kg razklejene kostne moke, in 100 kg kalijeve soli.

*

V deželi dijamentov.

V južnoafriških tleh počivajo neizmerni naravni zakladi. Zlato in srebro, azbest, železna ruda, baker in platin, premog ter sol in razne druge kovine tvorijo bogastvo južne Afrike, ki bo prevzela glede rudarske produkcije že kmalu vodilno vlogo. Pred vsem pa je južna Afrika znamenita kot dežela dijamentov.

Vsak človek, ako plača enkrat 2 angleška funta, se lahko poda na iskanje

zemeljskih zakladov. Srečni najditelj mora izpolniti samo eden pogoj: polovico izkupička za najdeni zaklad mora oddati vladi. Število posameznih iskalcev dijamentov se je začelo v zadnjem času krčiti. Velike družbe, ki razpolagajo s potrebnim kapitalom in s tehnično opremo, gospodarijo danes z dijamentnimi polji. Družbe zaposlujejo na stotine strokovnjakov in na tisoče delavcev, ki razkopavajo v težko dostopnih džunglah površino zemlje, da bi spravili na dan dijamente.

Največjega pomena za južnoafriško ozemlje je bilo leto 1867. Na farmi, ki je bila last Burov de Beer in Foit, so zadeli omenjenega leta na prve dijamente. Z bliskavico se je raznesla dijamentna vest preko mej dežele Burov in dospela tudi v Evropo. Na tisoče pustolovcev, kateri niso imeli ničesar zgubiti v domovini, se je podalo v deželo bajnega bogastva. Iz Kapstadta so šli iskalci proti severu burske republike, da bi se tamkaj sestali s srečo. Posestnika de Beer in Foit sta prodala svoji posestvi, kateri sta pozneje bili vredni mnogo, mnogo milijonov.

Nekaj let zatem so odkrili v okolici Griqualanda v republiki Oranija nova ter izdatna dijamentna polja. Vlada republike je bila tolikanj neprevidna, da je prodala Angležem dijamentno pokrajino za 90.000 funtov. Ta prodaja je bila seme za bursko vojno, ki je izbruhnila nekaj desetletij pozneje.

Izkopavanje dijamentov v južni Afriki je ostalo kljub navalu iskalcev slabo organizirana slučajnost, dokler se ni pojavil v teh krajih Anglež Cecil Rhodes. On je osnoval veliko dijamentno družbo, ki se je imenovala »de Bers«, ki ni vzela v roke le izkopavanja, ampak tudi trgovanje z dijamenti.

Mesto Kimberley velja še danes za središče dijamentne industrije. Vsakdo bi pač pričakoval, da oznanja mesto bajnega bogastva na zunaj svetovni sloves. Na obiskovalca pa napravi Kimberley najslabši vtis. Cele kilometre na dolgo se razprostirajo kočure zamorcev. Radi pomanjkanja lesa so koče — zmetane skupaj iz bencinskih posod, zabojev in konzervnih škatlic. Zamorci, ki so zaposleni po dijamentnih poljih v okolici mesta Kimberley, životarijo človeka nevredno življenje. Od dnevnega zaslužka prištedijo tri četrtine, da se lahko vrnejo po letih v domačo vas. S krvavo zasluženim prihrankom si kupijo 3—6 žen, da potem te delajo za nje.

Dijamenti v Kimberley so ognjeniškega (vulkanskega) izvora. So to takozvani jamski dijamenti v nasprotju z naplavljenimi kamni, katere je najti med puščavskim peskom. Jamski dijamenti so tudi znatno večji in so do štirikrat več vredni nego naplavljeni.

Črni delavci v dijamentnih jamah živijo v nekakem ujetništvu, ki jim je vsiljeno od podjetnika. Njih naselbine so obdane od bodeče žice.

Predvsem pazijo stražniki na rane, katere si delavci sami napravijo, da — lahko skrijejo v nje manjše dijamente. V zadnjem času preiskujejo delavce celo z Röntgenovimi žarki, pred katerimi se ne more skriti še tako neznan dijament.